

רשות ההגבלים העסקיים

הכרזה לפי סעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר קיומו של מונופולין

איתוראן איתור ושליטה בע"מ

בהתאם לסמכותי לפי סעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ("החוק") אני מכריז בזה על איתוראן איתור ושליטה בע"מ כעל בעל מונופולין באספקת מערכות לאיתור כלי רכב בישראל.

להלן נימוקי ההכרזה:

א. החברה, פעולתה והזירה התחרותית

רקע

1. איתוראן איתור ושליטה בע"מ ("איתוראן") הוקמה בשנת 1994 על-ידי תדיראן בע"מ במטרה לנהל באמצעותה פעילות של הפעלת מערכות לאיתור כלי רכב ושליטה בצי רכב בישראל. בחודש יולי 1995 נרכשה החברה על-ידי מוקד שירותים מידע ניהול השקעות ואחזקות (1995) בע"מ ובסמוך לאותו המועד החלה את פעילותה העסקית. בחודש מאי 1998 הפכה החברה לציבורית ומניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

2. עיסוקה העיקרי של החברה הוא בשיווק ומכירה של מערכות איתור ובאספקת שירותי איכון לכלי רכב. מערכת האיתור המשווקות על-ידי איתוראן מאפשרת איכון של כלי רכב, ציוד ואנשים וזאת בשלושה יישומים עיקריים שניתן לשלבם זה בזה או להפעיל כל אחד מהם בנפרד: מערכת איתוראן לסיכול גניבת כלי רכב, מערכת איתוראן לניהול צי רכב ומערכת איתוראן למתן שירותי לחצן מצוקה.

מערכת איתוראן

3. מערכת איתוראן מורכבת מ:

א. משדר/מקלט - המותקן במקום מוכמן;

ב. מרכז בקרה ארצי ("מב"א") - המעבד ומנהל את התקשורת עם יחידת הקצה;

ג. אתרי שידור וקליטה הפזורים ברחבי הארץ והמקשרים בין מרכז הבקרה ליחידת הקצה.

ביישום המערכת למניעת גניבות כלי רכב, כוללת המערכת, בנוסף למשדר/מקלט, גם אזעקה ומשבת מנוע (אימוביליזר). מאידך, ביישום המערכת לצורך ניהול צי רכב בלבד, אין צורך בשילוב רכיבי מיגון, אך מתווסף למערכת מרכז בקרה מקומי מצומצם המותקן אצל הלקוח ומופעל על ידו וכן אפשרות להתקנת מסופון המשמש להעברת הודעות דו-כיווניות.

רח' כנפי נשרים 22 ת.ד. 34281, ירושלים 91341 טלפון: 6556111-02 פקס: 6515330-02

4. דרך הפעולה של המערכת, נשוא הכרזה זו, משלבת התראה ומעקב. אופן פעולתה של המערכת הוא, ככלל, זה: כניסה לא מורשית לרכב (שלא באמצעות שלט-רחוק של מערכת האיתור), יוצרת גירוי ביחידת קצה המשדרת למב"א התראה בזמן אמת. התראה זו כוללת את מיקומו המדויק של הרכב ונתוני סטאטוס נוספים המאפשרים למפעיל במב"א להחליט באם מדובר באזעקת שווא או אירוע אמת.

5. במקרה של אירוע אמת, מזניק המפעיל במב"א את "כוח האכיפה" של החברה וכן, על פי הצורך, כוחות בטחון אחרים. החברה מעסיקה "כוח אכיפה" המורכב מיוצאי יחידות קרביות ויוצאי שירותי הביטחון, אשר מצויים בכוננות בכל שעות היממה. אנשי הכח פזורים ברחבי המדינה (גם בשטחי הרשות הפלסטינית) וניתנים לאיתור ולקריאה בכל עת באמצעות מערכת איתוראן הנישאת על ידם. המפעיל במב"א מודיע לבעל כלי הרכב על גניבת רכבו. כל משך הארוע, מקבל המפעיל במב"א נתוני זמן אמת על מיקום כלי הרכב על גבי מפות הסרוקות במחשבי המב"א ומעדכן בהתאם, בזמן אמת, את הכוחות בשטח.

6. במקרה בו מתקבלת ההודעה על גניבת כלי הרכב על ידי הלקוח (למשל, כאשר הרכב נגנב תוך שימוש במפתחות כלי הרכב והשלט), שולח המפעיל במב"א תדר זימון היוצר גירוי ביחידת הקצה ומכניסה לפעולה.¹

מבנה המחיר

7. התקנת מערכת איתוראן כרוכה בתשלום עבור רכישת המכשיר (ותשלום נוסף עבור התקנתו) ובתשלום דמי מנוי חודשיים (הנעים בין כ- 35 ₪ לרכב פרטי לכ- 80-65 ₪ לרכב מסחרי כבד).

מכירות ומתחרים

8. מלבד איתוראן, קיימים בשוק עוד מספר ספקים נוספים של מערכות איתור הדומות באופיין למערכת שמספקת איתוראן:

א. חברת עדן טלקום בע"מ המשווקת מערכת בשם "פוינטר".²

ב. חברת משה בס ובניו מוסך "עלית" (1985) בע"מ המשווקת מערכת בשם "חץ".

ג. חברת רב בריח איתור לוויני בע"מ המשווקת מערכת בשם "סקיילוק".

חברת איתוראן החלה לשווק מערכות איתוראן בחודש אוגוסט 1995³. מאידך, שיווקה של מערכת "חץ" החל במהלך שנת 1998, שיווקה של מערכת "פוינטר" החל בחודש יולי 1999, ושיווקה של מערכת "סקיילוק" החל בנובמבר 1999. לאיתוראן היו אפוא מספר שנים בהן היא הייתה המערכת המומלצת (ולעיתים אף מוכתבת) על ידי חברות הביטוח, כתנאי

¹. תיאור מוצריה של איתוראן לקוח מתוך תשקיף שפירסמה החברה ביום 20/5/98.

². נציין כי חברת עדן טלקום בע"מ מיזגה לתוכה את פעילותה של חברת סייף קום קאר קומיוניקיישן, ששיווקה מערכת בשם "קונטקט".

³. עד לחודש אוגוסט 1996 סופקו רוב המערכות במסגרת פעילות להרצת המערכת וממועד זה ואילך שווקה המערכת באופן מסחרי.

לביטוחם של כלי רכב מסוגים שונים. הבסיס הטכנולוגי לפעולת המערכות אינו זהה: בעוד שמערכות "איתוראן" ו"פוינטר" מנצלות טכנולוגיות של העברת מידע באמצעות תחנות קרקעיות, הרי שמערכות "חץ" ו"סקיילוק" מבוססות על טכנולוגיות של איתור ומעקב באמצעות לוויינים המכונות GPS (Global Positioning System).

9. על-פי הנתונים שבידי⁴, מספר כלי הרכב המנויים על שירותי "איתוראן" הוא כ-133,000 כלי רכב, בעוד שמספר כלי הרכב המנויים על שירותי האיתור של שלוש החברות המתחרות באיתוראן הוא כ-34,000 כלי רכב בלבד.⁵

ב. השוק הרלבנטי

10. היישום העיקרי של מערכות איתור הרכב הוא לצורך סיכול גניבת כלי רכב והן נמכרות כמערכות משולבות של מיגון - איתור (להלן - "מערכות איתור"). מערכות אלה מהוות שוק רלבנטי נפרד לצורך דיני ההגבלים העסקיים.⁶ טענתה של איתוראן היא, שהשוק הרלבנטי כולל את כלל מערכות המיגון לרכב לסוגיהן השונים. כפי שנראה להלן, לא כך הם פני הדברים.

11. מן הבחינה הפונקציונלית, למערכת איתור מאפיינים ייחודיים המבדילים אותה ממערכות המיגון הקונבנציונליות. כפי שמציינת איתוראן, פתרונות המיגון הקונבנציונליים המוצעים כיום (כדוגמת מערכות אזעקה ואימוביליזרים מסוגים שונים) מהווים בעיקר אמצעי המעכב את גנב הרכב, אך אינם מספקים כל פתרון למצב בו גנב הרכב מנטרל את מערכת המיגון. כפי עדותה של איתוראן עצמה, בסיכול גניבת כלי רכב, ישנה "חשיבות עצומה" ליכולת לקבל התראה בזמן אמת על גניבת כלי הרכב, ליכולת לבצע **מעקב שוטף** אחר מיקומו בעת נסיון הגניבה וליכולת להזעיק כוחות מסכלים למקום בו נמצא כלי הרכב.⁷ מאפיין ייחודי זה של מערכות האיתור הניע את מרבית חברות הביטוח בישראל לדרוש ממבוטחים המצויים ברמת סיכון ביטוחי גבוה (מבחינת שווי הרכב ומקום מגוריו או עבודתו של בעל הרכב) להתקין בכלי הרכב מערכת איתור כתנאי מוקדם לנכונותן לבטחם. ואכן, מרבית לקוחותיה של איתוראן, כפי שנמסר לנו מפי נציגיה, רכשו את מערכת האיתור עקב דרישתה של חברת הביטוח.

12. הבדל נוסף בין מערכת מיגון סטנדרטית למערכת איתור נעוץ באופי ההתקשרות שבין הלקוח לספק. בשונה ממערכת מיגון סטנדרטית, ההתקשרות שבין הצרכן הרוכש מערכת איתור לספק היא התקשרות נמשכת וארוכת טווח. במערכת מיגון סטנדרטית רוכש הצרכן מוצר בלבד, ויחסיו

⁴. כל הנתונים נכונים ליום 31/5/2001.

⁵. הנתונים כוללים גם את כלי הרכב המנויים על שירותי האיתור של חברת סייף קום קאר קומיוניקיישן בע"מ אשר כאמור מוזגה עם חברת עדן טלקום בע"מ.

⁶. מבחינה טכנולוגית מערכת האיתור יכולה להימכר גם ללא קשר לרכיבי המיגון וזאת לצורך יישומים אחרים של תקשורת דו-כיוונית בין כלי הרכב למרכז הבקרה (כמו יישום ניהול ציי רכב או שירותי לחצן מצוקה). עם זאת, הואיל ובשלב זה רובן המכריע של מערכות האיתור נמכרות כמערכות משולבות של מיגון+איתור אתיחס למערכות אלה כאל מוצר אחד.

⁷. תשקיף החברה מיום 20/5/1998.

עם הספק מסתיימים, על-פי רוב, ברגע הרכישה.⁸ לעומת זאת, במערכות איתור אין מדובר רק באספקתו של מוצר, אלא באספקתם של מוצר ושירות נלווה וקבוע, אשר בלעדיו אין ערך למוצר עצמו. משהתקין בעל הרכב מערכת איתור עליו להיות גם מנוי על שירותי האיתור המסופקים על-ידי אותה החברה.

13. שיקול נוסף לקביעה כי שוק מערכות האיתור הוא שוק רלבנטי, הוא שחלקם הגדול של הצרכנים הרוכשים מערכות אלה נטול יכולת בחירה בין לבין מערכות מיגון אחרות. התקנת מערכת למיגון הרכב, על-פי דרישת חברת הביטוח, היא **תנאי מוקדם** לנכונותן של חברות הביטוח לבטח את רובם המכריע של כלי הרכב בישראל. חברות הביטוח נוהגות לקבוע מספר רמות מיגון, כאשר לכל רמת מיגון נקבעים אמצעי המיגון הנדרשים. מרבית חברות הביטוח דורשות כי בכלי הרכב הנכללים ברמת המיגון הגבוהה תותקן מערכת איתור. נובע מכך שצרכן שסוג ברמת מיגון גבוהה, ואשר נדרש בשל כך לרכוש מערכת איתור, אינו נדרש לשאלה האם מערכת מיגון **בלבד** (כגון מערכת אזעקה), מסוג זה או אחר שמחירה שונה, תענה על דרישות המיגון הסובייקטיביות שלו. השאלה הרלבנטית מבחינתו היא איזו מערכת מיגון תספק את דרישתה של **חברת הביטוח**. משנדרש המבוטח להתקין מערכת איתור, החלופות הניצבות בפניו מצטמצמות לבחירה שבין מערכות האיתור בלבד. מכאן שמבחינת מרבית הצרכנים הרוכשים מערכת איתור, אמצעי המיגון האחרים, שאינם כוללים פונקציית איתור, אינם מהווים תחליף כלל.

14. גם פערי המחיר שבין מערכות האיתור למערכות המיגון הסטנדרטיות הם משמעותיים, ומעידים כי מערכות מיגון סטנדרטיות אינן תחליפיות למערכות איתור. מחיר מערכת איתור הוא יותר מכפול ממחיר מרבית מערכות המיגון גרידא, וגבוה לרוב גם ממערכות המיגון היקרות ביותר - כל זאת אף מבלי שהבאתי בחשבון את תשלום דמי המנוי החודשיים.

15. למעלה מן הצורך אציין, כי אף מבחינת תחליפיות ההיצע נבדלות מערכות האיתור באופן משמעותי ממערכות המיגון הסטנדרטיות. אמנה בקצרה אחדים מהבדלים אלה: מערכת האיתור היא בראש ובראשונה מערכת המיישמת טכנולוגיות שונות של תקשורת, וחסמי הכניסה לכינונה של מערכת כזו שונים וגבוהים באופן ניכר מחסמי הכניסה הניצבים בפני ספקי מערכות מיגון סטנדרטיות. ספק של מערכת איתור זקוק לרשיון ממשדד התקשורת לפי פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש] התשל"ב-1972 ולפי חוק הבזק, התשמ"ב-1982. על-מנת לספק שירותי איתור יש להשקיע השקעות ניכרות בהקמה ובתפעול של מערך תקשורת ובקרה בפריסה ארצית הפועל במשך 24 שעות ביממה, כל זאת בנוסף לאבטחת האספקה של רכיבי המיגון והאיתור שיותקנו בכלי הרכב. מבחינת ההיצע, גם אם יימצאו במדינות אחרות מכשירי איתור שניתן יהיה לייבאם לישראל, ייבוא שכזה יהיה חסר טעם בהעדר מערך התקשורת והבקרה הנלווה.

כל אלה מובילים אותי למסקנה כי שוק המערכות לאיתור כלי רכב מהווה שוק רלבנטי נפרד לצורך הכרזה זו, ולצורך תחולת דיני ההגבלים העסקיים במישור הפיקוח על התנהגותו של בעל מונופולין.

⁸ . בכפוף כמובן לאחריות שמעניקים ספקים, לתיקונים או לבדיקות תקינות כאשר אלה ניתנים על-ידי הספק או מטעמו.

ג. איתוראן - בעל מונופולין

כפי שעולה מנתוני המתחרים השונים בשוק מערכות האיתור, כולל השוק, בגודלו הנוכחי, כ – 167,000 כלי רכב המנויים על שירותי איתור. חלקה של איתוראן בשוק זה הוא כ- 80%. לפיכך היא מרכזת בידה למעלה ממחצית מכלל האספקה של הנכס והשירות של מערכות איתור לכלי רכב, והנה מונופולין כאמור בסעיף 26 (א) לחוק.

ד. סוף דבר

לאור כל הנימוקים שהובאו לעיל הנני מכריז בזה על איתוראן איתור ושליטה בע"מ כעל בעל מונופולין באספקתן של מערכות איתור לכלי רכב בישראל. הכרזה זו תפורסם ברשומות. בהתאם לסעיפים 26(א) ו-43 (ג) לחוק רשאית איתוראן לערור על הכרזה זו לפני בית-הדין להגבלים עסקיים בתוך 30 ימים מיום שהומצאה לידיה ההכרזה.

דרור שטרם
הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, כ"ה תמוז תשס"א;
16 ביולי 2001